

საგადასახადო შეღავათები, შემსუბუქებელი საგადასახადო ტვირთი, ლიბერალიზებული ჯარიმები

მნიშვნელოვანი ცვლილებები საგადასახადო კოდექსში

მიმდინარე წელს, საქართველოს საგადასახადო კოდექსში რამდენჯერმე შევიდა არსებითი ხასიათის ცვლილებები. გადასახადის გადამხდელთა მიერ მათი სრულყოფილად გაგების, აღქმისა და მათი შინაარსის სწორად გააზრების მიზნით, სასარგებლო იქნება მათ შეეთავაზოთ კომენტარი საგადასახადო კოდექსში განხორციელებულ ცვლილებებსა და დამატებებზე.

2008 წლის აგვისტოს ომისა და ფინანსური კრიზისის შედეგებიდან გამომდინარე, ქვეყანაში პრაქტიკულად არაერთი ობიექტის მშენებლობა შეჩერდა. სამშენებლო კომპანიებს, მშენებლობის ვადის გაგრძელების, დასრულებისა თუ სამშენებლო მასალის მიწოდებისას წარმოშვით დღგ-ის გადახდის საგადასახადო ვალდებულებები, რისგამოც მშენებარე ობიექტის უმეტესი ნაწილის დასრულება და ექსპლოატაციაში გაშვება პრაქტიკულად ვერ ხერხდება. ხელისუფლებამ, გამოხატა რა კეთილი ნება, აღნიშნული პრობლემის გადასაჭრელად, საქართველოს პარლამენტმა 2015 წლის 20 მარტს მიიღო N3407-III კანონი, „საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ“, რომლის თანახმად, საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლს (გარდამავალი დებულებები) დაემატა 79-ე - 81-ე ნაწილები, რომლებიც 2008 წლის აგვისტოს ომის და ფინანსური კრიზისის გამო დაზარალებული კომპანიებისათვის მნიშვნელოვან შეღავათებს ითვალისწინებს. კერძოდ:

„79. დღგ-ისაგან ჩათვლის უფლებით თავისუფლდება უძრავი ქონების მიწოდება, თუ შესრულებულია ყველა შემდეგი პირობა:

ა) უძრავი ქონება მიწოდებულ იქნა 2015 წლის 1 იანვრიდან 2018 წლის 1 იანვრამდე პერიოდში;

ბ) მიწოდებული უძრავი ქონება განთავსებულია 2008 წლის 8 აგვისტოს თვის ძალაში მყოფი მშენებლობის ნებართვით გათვალისწინებულ ობიექტში ან იმ ობიექტში, რომელზედაც, 2008 წლის 8 აგვისტოს მდგომარეობით, საპროექტოდო კუმენტაცია (არქიტექტურული პროექტი) უფლებამოსილ ორგანოსთან შეთანხმებული იყო, მშენებლობის ნებართვა კი შემდგომ გაიცა;

გ) უძრავი ქონების მიწოდების განმახორციელებელი პირი არის ამ ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ობიექტზე გაცემული მშენებლობის ნებართვის მფლობელი (იგი შეიძლება არ იყოს ამ

ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მშენებლობის ნებართვის/საპროექტო დოკუმენტაციის (არქიტექტურული პროექტის) მფლობელი);

დ) იმ ობიექტის ექსპლუატაციაში მისაღებად, სადაც განთავსებულია მიწოდებული უძრავი ქონება, უფლებამოსილი ორგანო ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს 2018 წლის 1 იანვრამდე გამოსცემს;

ე) ობიექტი, სადაც განთავსებულია მიწოდებული უძრავი ქონება, მთლიანად ან ნაწილობრივ საცხოვრებლადაა განკუთვნილი;

ვ) ობიექტი, სადაც განთავსებულია მიწოდებული უძრავი ქონება, ამ მუხლის 81-ე ნაწილით გათვალისწინებულ ნუსხაშია შეტანილი.

80. ამ მუხლის 79-ე ნაწილის შესაბამისად დღგ-ისაგან ჩათვლის უფლებით გათავისუფლებული უძრავი ქონების მიწოდების განმახორციელებელი პირისათვის იმ ობიექტთან დაკავშირებით გაწეული სამშენებლო-სამონტაჟო მომსახურება, რომელიც ამ მუხლის 81-ე ნაწილით გათვალისწინებულ ნუსხაშია შეტანილი, გათავისუფლებულია დღგ-ისაგან ჩათვლის უფლებით.

81. ამ მუხლის 79-ე და მე-80 ნაწილებით გათვალისწინებული შეღავათების გამოსაყენებლად იმ ობიექტების ნუსხას, რომლებიც აკმაყოფილებს ამ მუხლის 79-ენაწილის „ბ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით დადგენილ მოთხოვნებს, განსაზღვრავს მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანო.“

ამასთან, ამავე კანონის მე-2 მუხლით მუნიციპალიტეტების აღმასრულებელ ორგანოებს დაევალიათ: საგადასახადო კოდექსში შესული ცვლილების ამოქმედებიდან ერთი თვის ვადაში უზრუნველყონ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 81-ე ნაწილით გათვალისწინებული ნუსხის განსაზღვრა და შემოსავლების სამსახურისთვის მიწოდება.

აღნიშნული კანონის მე-3 მუხლით კი დადგინ-

და, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-მუხლის ახალი 79-ე-81-ე ნაწილების მოქმედება გავრცელდება მხოლოდ 2015 წლის 1 იანვრიდან წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებზე. მიგვაჩინია, რომ ასეთი მიდგომა გარკვეულწილად უთანაბრო მდგომარეობაში აყენებს იმ კომპანიებს, რომლებმაც თავის დროზე გაიჭირვეს და საბაკოსესხების, კრედიტებისათუ სხვა ვალდებულებების აღებისხარჯზე მოახერხეს ობიექტების დასრულება - რეალიზება. შედეგად, ისინი ფაქტობრივად დაიბეგრნენ დამატებული ღირებულების გადასახადებით, ხოლო ისინი, ვინც ეს არ გააკეთა-პრაქტიკულად შეღავათიან პირობებში აღმოჩნდნენ და თავისუფლდებიან დღგ-ის გადასახადისაგან.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი და მასშტაბური ცვლილება შევიდა დაბეგვრის და ადმინისტრირების მარეგულირებელ ნორმებში 2015 წლის 1 მაისის N3581-III საქართველოს კანონით, „საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ“ - მასშტაბური ცვლილებები შევიდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მოქმედი რედაქციით დადგენილ დაბეგვრის და ადმინისტრირების მარეგულირებელ ნორმებში. დაბეგვრის და ადმინისტრირების მარეგულირებელი ნორმები ახალი რედაქციით მნიშვნელოვნად დახვეწა, გასწორდა ზოგიერთი ორაზროვანი და ბუნდოვანი დებულება, აღმოიფხვრა ბევრი ტექნიკური და რედაქციული ხასიათის უზუსტობა, განხორციელდა სხვადასხვა საგადასახადო სამართალდარღვევებზე გათვალისწინებული ფინანსური სანქციების ლიბერალიზაცია, მნიშვნელოვნად შემსუბუქდა ცალკეული კატეგორიის გადამხდელთა საგადასახადო ტვირთი.

განხორციელებული ცვლილების თანახმად, როგორც სასამართლოს, ისე დავის განმხილველი ორგანოს მიერ, დავის გადასახადის გადამხდელის სასარგებლოდ დასრულების შემთხვევაში, საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული ხანდაზმულობის ვადები არ გამოიყენება. ანუ, ერთის მხრივ, საგადასახადო ორგანოს ექნება დარიცხული თანხის შემცირების ვალდებულება, ხოლო მეორეს მხრივ კი, საგადასახადო ორგანოს გადამხდელისათვის ხანდაზმულ პერიოდზე, ბიუჯეტის სასარგებლოდ თანხის დარიცხვის შესაძლებლობა არც აქვს და არც მომავალში ექნება.

„ალტერნატიული აუდიტის“ პროექტის გაუქმებიდან გამომდინარე, გაუქმდა ამ პროექტთან უშუალოდ დაკავშირებული ის ნორმები, რომლებსაც ითვალისწინებდა: სსკ-ის მე-8 მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი, 39-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „კ“ ქვეპუნქტი, 48-ე მუხლის მე-3 ნაწილი, 61-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ პუნქტი, 269 მუხლის მე-5 ნაწილი და 271 მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები.

საგადასახადო კოდექსის მოქმედი რედაქციიდან 53-ე მუხლის მე-7 ნაწილის ამოღება განაპირობა იმ გარემოებამ, რომ პირს არ უნდა ჰქონდეს ვალდებულება, გადასახადი გადაიხადოს აღრიცხვის ადგილის მიხედვით. შესაბამისად, პირს არ ექნება ვალდებულება საგადასახადო დავალებაში მიუთითოს ტერიტორიული ერთეულის განსაზღვრული სახაზინო კოდი და შემოსავლების სამსახურის რეგიონული ცენტრი.

ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა საგადასახადო კოდექსის 63-ე მუხლი (ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება), რომლის შესაბამისადაც არსებითად იცვლება ზედმეტად გადახდილი გადასახადის ან/და სანქციის თანხების დაბრუნების ვადები. საგადასახადო კოდექსით დადგენილი იყო ზედმეტად გადახდილი დღგ-ის თანხების დაბრუნების განსხვავებული ვადები, კერძოდ: თუ ზედმეტად გადახდილი თანხის წარმოქმნის საფუძველს წარმოადგენდა ექსპორტი, ან ძირითადი საშუალებების იმპორტი/შექმენა/-გადამხდელი ზედმეტად გადახდილ თანხას იბრუნებს ერთი თვის ვადაში. სხვა შემთხვევებში ეს შესაძლებელია მხოლოდ 90 დღის ვადაში. წარმოდგენილი ცვლილების შესაბამისად კი, ყველა სახის ზედმეტად გადახდილი თანხა (მოთხოვნის შემთხვევაში), გადამხდელს დაუბრუნდება ერთი თვის ვადაში.

ასევე არსებითად შეიცვალა ზედმეტად გადახდილი გადასახადის ან/და სანქციის თანხების მომავალ გადასახადებში ჩათვლისა და გადასახადის ერთი სახიდან მეორეში გადატანის პირობები. საგადასახადო კოდექსის 63-ე მუხლს ახალი რედაქციიდან გამომდინარე, ზედმეტად გადახდილი თანხებით ავტომატურად განხორციელდება მომავალი საგადასახადო დავალიანების დაფარვა და პირს აღარ დასჭირდება საგადასახადო ორგანოსათვის მიმართვა აღნიშნული ოპერაციის განხორციელების მოთხოვნით. უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეს ყველაფერი ამოქმედდება 2015 წლის 1 დეკემბრიდან. ღიად უნდა ითქვას იმის შესახებ, რომ აღნიშნულ ნაწილში საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული მოქმედი რედაქციის შესაბამისი რეგულაციით არსებული სამთვიანი ვადა გადამხდელებს გარკვეულ პრობლემებსა და დისკომფორტს უქმნიდა და კვლავაც უქმნის.

უაღრესად მნიშვნელოვანდ მიგვაჩნია სსკ-ის 81-ე მუხლში განხორციელებული ცვლილება, რომლის თანახმად, საცხოვრებელი ფართის იურიდიულ და ფიზიკურ პირებზე საცხოვრებელი მიზნით გაქირავების შემთხვევაში, შემოსავლის დაბეგვრა ნაცვლად გათვალისწინებული 20%-ისა - 5%-მდე მცირდება. ანალოგიურადვე 5%-მდე შემცირდა ფიზიკური პირის მიერ საცხოვრებელი ბინის (სახლი) და მასზე დამაგრებული მიწის ნაკვეთის, აგრეთვე ავტოსატრანსპორტო საშუალებების მიწოდებით მიღებული ნამატი შემოსავლის დაბეგვრა.

აღნიშნული შემოსავლების დაბეგვრის ადმინისტრირება საგადასახადო ორგანოებისთვისაც საკმაოდ რთულ საკითხს წარმოადგენდა. განსაკუთრებით ეს ეხება ფიზიკურ პირებზე საცხოვრებლად გადაცემული ფართების გაქირავებიდან მიღებული შემოსავლების დაბეგვრას. ახლა, როცა აღნიშნული შემოსავლების დაბეგვრის განაკვეთი პრაქტიკულად 4-ჯერ შემცირდა, ვფიქრობთ, ამ შემოსავლების მიმღები პირები აღარ შეეცდებიან მათ დამალვას და შესაბამისად, ბიუჯეტში უფრო მეტი შემოსავალი შევა.

საგადასახადო კოდექსის მე-100 მუხლის მე-4

გადასახადები

ნაწილის შესაბამისად დაზუსტდა, რომ გადასახადის გადამხდელთან გაფორმებული საგადასახადო შეთანხმების საფუძველზე, გადასახადების ან/და სანქციების შემცირების შედეგად, საგადასახადო დავალიანების ჩამონერით მიღებულსარგებელთან ერთად, სსკ-ის 269-ე მუხლის მე-7 ნაწილის (კეთილსინდისიერი გადამხდელის სანქციისაგან განთავისუფლება) თანახმად მიღებული სარგებელიც არ აისახება გადასახადის გადამხდელის ერთობლივ შემოსავალში, რაც პრაქტიკულად აქამდე მოქმედი საგადასახადო კოდექსის ამ ნორმის გარკვეულ ხარვეზს წარმოადგენდა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ცვლილებების შესახებ კანონის მე-2 მუხლის მე-6 ნაწილის შესაბამისად, ამ ნორმის მოქმედება უკუქცევის ძალით გავრცელდება 2011 წლის 1 იანვრიდან წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებზე.

ახალი რედაქციის შესაბამისად, ამიერიდან ცარეზიდენტისათვის გადახდილი როიალტი გადახდის წყაროსთან ნაცვლად 10 პროცენტიანი განაკვეთისა, 5 პროცენტიანი განაკვეთით დაიბეგრება (მუხლი 134, პუნქტი პირველი, ქვეპუნქტი „ბ“), ამასთან, შეღავათიანი დაბეგვრის მქონე/ოფშერულ ქვეყანაში რეგისტრირებული პირისათვის გადახდილ როიალტთან მიმართებაში შენარჩუნდა 15 პროცენტიანი განაკვეთი.

საგადასახადო კოდექსის 153-ე მუხლის (დეკლარაციის წარდგენა) 3¹ ნაწილის შესაბამისად, ფიზიკურ პირებს (გარდა სამეწარმეო საქმიანობის განმხორციელებელი ფიზიკური პირისა), რომლებიც მიღებული შემოსავლებიდან არ ახორციელებენ გამოქვითვებს (გარდა დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს მოქალაქეებისათვის გადახდილი ანაზღაურებისა) უფლება ეძლეოდათ არ წარედგინათ საგადასახადო ორგანოში საშემოსავლო გადასახადის წლიური დეკლარაცია. იმის გათვალისწინებით, რომ თანხის გადახდა განხორციელდება ერთიან სახაზინო კოდზე, აღრიცხვის მონესრიგების მიზნით, ამიერიდან ყველა პირს ექნება წლიური საშემოსავლო გადასახადის დეკლარაციის წარდგენის ვალდებულება.

სსკ-ის 161-ე მუხლს დაემატა 2¹ ნაწილი:

„2¹. ამ მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის მიზნისათვის ამკ ოდექსის მე-18 მუხლის მე-11 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ითვლება, რომ პირთა ურთიერთდამოკიდებულება გავლენას ახდენს გარიგების შედეგებზე, თუ არსებობს ერთ-ერთი შემდეგი პირობა:

ა) გადასახადის გადამხდელის მიერ დღგ-ით დასაბეგრი ოპერაციის (გარდა გათავისუფლებული ოპერაციისა) განხორციელების შედეგად მიღებული/მისაღები

საკომპენსაციო თანხა მის მიერ მიწოდებული საქონლის/განეული მომსახურების საბაზრო ფასზე ნაკლებია. ამასთანავე, საქონლის ან/და მომსახურების მიმღებს აქვს დღგ-ისგან როგორც ჩათვლის უფლებით, ისე ჩათვლის უფლების გარეშე გათავისუფლებული ბრუნვა;

ბ) გადასახადის გადამხდელის მიერ, ჩათვლის

უფლების გარეშე გათავისუფლებული ოპერაციის განხორციელების შედეგად მიღებული/მისაღები საკომპენსაციო თანხა მიწოდებული საქონლის/განეული მომსახურების საბაზრო ფასზე ნაკლებია. ამასთანავე, საქონლის/მომსახურების მიწოდებელს აქვს დღგ-ისგან როგორც ჩათვლის უფლებით, ისე ჩათვლის უფლების გარეშე გათავისუფლებული ბრუნვა;

გ) გადასახადის გადამხდელის მიერ, დასაბეგრი ოპერაციის (გარდა გათავისუფლებული ოპერაციისა) ან ჩათვლის უფლების გარეშე გათავისუფლებული ოპერაციის განხორციელების შედეგად მიღებული/მისაღები საკომპენსაციო თანხა მიწოდებული საქონლის/განეული მომსახურების საბაზრო ფასზე მეტია. ამასთანავე, საქონლის/მომსახურების მიწოდებელს აქვს დღგ-ისგან როგორც ჩათვლის უფლებით, ისე ჩათვლის უფლების გარეშე გათავისუფლებული ბრუნვა.“

აღნიშნული ცვლილებით უფრო მკაფიოდ განისაზღვრა და დადგინდა შემთხვევების ჩამონათვალი, როდესაც პირთა ურთიერთდამოკიდებულება გავლენას ახდენს გარიგების შედეგებზე. ამგვარი გარემოების არსებობის შემთხვევაში, ურთიერთდამოკიდებულ პირებს შორის წარმოებული ოპერაციის შეფასება საგადასახადო ორგანოს მიერ განხორციელდება საბაზრო ფასით დღგ-ის მიზნებისათვის.

საგადასახადო კოდექსის 171-ემუხლში (დეკლარაციის წარდგენა და დღგ-ის გადახდა) დღგ-ის გადამხდელთათვის მნიშვნელოვნად მარტივდება საქონლის დროებითი შემოტანისა და უკუდაბეგვრის პროცედურები, კერძოდ:

საგადასახადო კოდექსის 171-ემუხლში მე-2 ნაწილის ყოფილი რედაქციის შესაბამისად საქონლის დროებით შემოტანის შემთხვევაში დღგ-ის გაანგარიშებისა და გადახდის ვალდებულება ეკისრებოდა საქონლის შემომტან პირს (როგორც დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებულს, ისე დღგ-ის გადამხდელად არარეგისტრირებულს), ამ ნაწილის ახალი რედაქციის შესაბამისად კი:

„ა) პირმა, რომელიც დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული არ არის, დარიცხული დღგ-ის თანხა უნდა გადაიხადოს არაუგვიანეს ყოველი თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვისა, ხოლო ბოლო გადახდა უნდა განახორციელოს საქონლის დროებითი შემოტანის სასაქონლო ოპერაციის დასრულების დღეს. დეკლარანტს უფლება აქვს, მთელი გადასახდელი თანხა ერთდროულად გადაიხადოს;

ბ) დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებულ პირს დღგ-ის დარიცხვის ვალდებულება არ ეკისრება. ამასთანავე, ითვლება, რომ ამ საქონელზე მან განახორციელა შესაბამისი ოდენობის დღგ-ის ჩათვლა.“

როგორც ახალი რედაქციიდან ჩანს, საქონლის დროებითი შემოტანის შემთხვევაში, გრაფიკის წარდგენისა და დღგ-ის თანხის გადახდის ვალდებულებიდან თავისუფლდება დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული პირი და ითვლება, რომ ამ საქონელზე მან განახორციელა შესაბამისი ოდენობის დღგ-ის ჩათვლა.

ამავე მუხლის მე-4 ნაწილში შეტანილი ცვლილებების შესაბამისად, დღგ-ის გადამხდელთათვის მნიშვნელოვნად გამარტივდა საქონელის დროებით შემოტანისა და დღგ-ით უკუდაბეგვრის შემთხვევებში აქამდე არსებული რეგულაციები. შეიცვალა უკუდაბეგვრის წესით დარიცხული დღგ-ის გადახდის წესი, რომლის თანახმადაც, ამიერიდან უკუდაბეგვრის წესით დარიცხული დღგ-ის გადახდის ვალდებულება ეკისრება პირებს, რომლებიც დღგ-ის გადამხდელებად არ არიან რეგისტრირებულნი, ხოლო დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული პირი უკუდაბეგვრის დღგ-ის თანხას ასახავს შესაბამისი პერიოდის დღგ-ის დეკლარაციაში - როგორც დღგ-ის დარიცხვის, ასევე დღგ-ის ჩათვლის ნაწილშიც.

იმის გათვალისწინებით, რომ დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებულ პირს, უკუდაბეგვრისა და საქონლის დროებით შემოტანისას, დღგ-ის გადახდის ვალდებულება აღარ გააჩნიათ, სსკ-ის 173-ე მუხლის (დღგ-ის ჩათვლა) მე-2 ნაწილიდან ამოღებული იქნა „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტები, რომლებიც ადგენდა, რომ საქონლის დროებითი შემოტანისა და უკუდაბეგვრისას, დღგ-ის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი (საგადასახადო დავალება) წარმოადგენდა როგორც დღგ-ის ჩათვლის დოკუმენტს.

დღგ-ის გადასახადში საქონლის დროებით შემოტანისა და უკუდაბეგვრასთან დაკავშირებული სსკ-ის 171-ე მუხლის მე-2 და მე-4 ნაწილების ახალი რეგულაციები, სსკ-ის 173-ე მუხლის მე-2 ნაწილიდან ამოღებული „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტები ზემოთაღნიშნული ცვლილებების გათვალისწინებით - ამოქმედდება მ/წლის 1 ივლისიდან.

აღნიშნულმა ცვლილებებმა განაპირობა სსკ-ის 174-ე (დღგ-ის ჩასათვლელი თანხა) და სსკ-ის 176-ე (უკუდაბეგვრა) მუხლების შესაბამის ნაწილებში კორექტივების შეტანა. კერძოდ:

სსკ-ის 174-ე მუხლის პირველ ნაწილს დამატება „დ“ ქვეპუნქტი:

„დ) დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული პირის მიერ უკუდაბეგვრის შემთხვევაში დარიცხული

და დღგ-ის დეკლარაციაში ასახული უკუდაბეგვრის დღგ-ის თანხა, რომელიც იმავდროულად ჩათვლის მიღების საფუძველია.“

ამასთან სსკ-ის 176-ე მუხლის მე-4 ნაწილი ჩამოალიბდა ახალი რედაქციით:

„4. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში:

ა) თუ საგადასახადო აგენტი რეგისტრირებულია დღგ-ის გადამხდელად, დარიცხული უკუდაბეგვრის დღგ-ის თანხა ექვემდებარება შესაბამისი საანგარიშო პერიოდის დღგ-ის დეკლარაციაში ასახვას;

ბ) თუ საგადასახადო აგენტი რეგისტრირებული არ არის დღგ-ის გადამხდელად, მის მიერ საგადასახადო ორგანოში ანგარიშგების წარდგენისა და დარიცხული გადასახადის ბიუჯეტში გადახდის წესს ადგენს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.“

აღნიშნული კი განაპირობა იმან, რომ დღგ-ის უკუდაბეგვრაში დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებულია დღგ-ის გადამხდელად არარეგისტრირებული პირებისათვის შემოღებულია ახალი რეგულაციები. 2015 წლის 1 ივლისიდან დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული პირი ახდენს უკუდაბეგვრით დარიცხული დღგ-ის თანხის ასახვას შესაბამისი პერიოდის დღგ-ის გადასახადის დეკლარაციაში (როგორც დარიცხვის, ისე ჩათვლის ნაწილში), ხოლო დღგ-ის გადამხდელად არარეგისტრირებული პირი ანგარიშგებას განახორციელებს კვლავინდებურად დღგ-ის უკუდაბეგვრის დეკლარაციის წარდგენისა და შესაბამისი თანხის გადახდის გზით.

მნიშვნელოვანი და ხაზგასასმელია ის გარემოება, რომ აღნიშნული ცვლილებები ასევე საგრძნობლად გამარტივებს დღგ-ის გადამხდლების საგადასახადო ადმინისტრირებასთან დაკავშირებულ პროცედურებს.

სსკ-ის 191-ე მუხლის პირველ ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის ახალი რედაქციით გასწორდა ტექნიკური ხარვეზი, და დაზუსტდა, რომ აქციზის დეკლარაციის წარდგენის ვალდებულება ეკისრება აგრეთვე იმ პირებს, რომლებიც ახორციელებენ მობილურ ან

ფიქსირებულ ქსელში არარეზიდენტი ან რეზიდენტი პირისაგან მიღებული საერთაშორისო ზარის დასრულების მომსახურებას.

204-ე მუხლის (მიწაზე ქონების გადასახადის განაკვეთი) მე-3 ნაწილის ახალი რედაქციის შესაბამისად დამატებით დადგინდა: მიუხედავად იმისა, მოსარგებლის საქმიანობა ლიცენზირებას ექვემდებარება, თუ არა (მაგ. სახელმწიფო ტყის ფონდით სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობა, არ ექვემდებარება ლიცენზირებას) - ერთნაირად დაიბეგრება ქონების (მიწის) გადასახადით 1 ჰექტარზე არაუმეტეს 3 ლარისა.

სსკ-ის 238-ე მუხლის (საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფა საგადასახადო ორგანოს მიერ) მე-8 - მე-11 ნაწილებისა და 253-ე მუხლის (აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დაფარვის წესი) ახალი რედაქციებით დაზუსტდა, რომ საგადასახადო დავალიანების გადავადებისა და გადახდის წესის მარეგულირებელი ნორმები ვრცელდება აღიარებულ საგადასახადო დავალიანებაზე.

272-ე მუხლში განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად 2015 წლის 1 ივლისიდან გადასახადის ვადაში გადაუხდელობისათვის არსებული საურავი 0,06 პროცენტიდან, 0,05 პროცენტამდე მცირდება, რაც მომავალში საგრძნობი შეღავათი იქნება გადამხდელთათვის. ამასთან ყურადსაღებია ის გარემოება, რომ გადამხდელს 2013 წლის 1 იანვრამდე პერიოდზე საურავი კვლავინდებურად 0,07 პროცენტი, ხოლო 2013 წლიდან 2015 წლის 1 ივლისამდე - კვლავინდებურად 0,06 % დაერიცხებათ.

მნიშვნელოვნად ლიბერალური გახდა ჯარიმა დღგ-ისგადამხდელად რეგისტრაციის გარეშე საქმიანობისათვის და იგი სსკ-ის 282-ე მუხლის პირველ ნაწილის ახალი რედაქციის შესაბამისად პრაქტიკულად 3-ჯერ შემცირდა. საგადასახადო კოდექსის აღნიშნული ახალი ნორმა დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის გარეშე საქმიანობისათვის პირის დაჯარიმებას რეგისტრაციის გარეშე საქმიანობის პერიოდში განხორციელებული დღგ-ით დასაბეგრი ოპერაციების (გარდა განთავისუფლებული ოპერაციებისა) თანხის 15 პროცენტის ნაცვლად, ამიერიდან, მხოლოდ 5 პროცენტის ოდენობით დაჯარიმებას ითვალისწინებს.

ასევე მნიშვნელოვნად ლიბერალური გახდა ჯარიმები, რომლებიც ითვალისწინებდა სსკ-ის 286-ე მუხლის (საქონლის დოკუმენტების გარეშე ტრანსპორტირება, რეალიზაცია და აღურიცხველობა) სხვადასხვა ფინანსურსაჩქიებს. კერძოდ:

აღნიშნული მუხლის მე-4 ნაწილით გათვალისწინებული ჯარიმა - გადასახადის გადამხდელთან სააღრიცხვო დოკუმენტაციაში აღურიცხველი და პირველადი საგადასახადო დოკუმენტის გარეშე სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების გამოვლენისათვის - გამოვლენის მომენტში ინვევდა პირის 100 პროცენტით დაჯარიმებას, რაც შემცირდა 50 პროცენტამდე, ხოლო ამავე მუხლის მე-9 ნაწილით გათვალისწინებული ჯარიმა, როცა სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების დანაკლისი საგადასახადო ორგანოს მიერ ინვენტარიზაციის შედეგად გამოვ-

ლინდა დარომელიც ინვევდა პირის დაჯარიმებას აღნიშნული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების საბაზრო ღირებულების 50 პროცენტის ოდენობით - ახალი რედაქციის შესაბამისად 10 პროცენტამდე შემცირდა. (ყოფილი ხელისუფლების პერიოდში ეს ჯარიმები კატასტროფულ სიდიდეს აღწევდა-ზედმეტობის გამოვლენის შემთხვევაში 500%-ს, ხოლო დანაკლისის -100 %-ს ითვალისწინებდა, რომელთა გამოყენებამ ბევრი გადამხდელი გაკოტრებამდეც კი მიიყვანა).

სსკ-ის 309 მუხლში (გარდამავალი დებულებები) დამატებით შეტანილი 83-ე ნაწილით მნიშვნელოვანი შეღავათები დაუნესდათ იმ პირებს, რომლებიც ფლობენ საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე 2015 წლის 1 აპრილამდე შემოყვანილ მექანიკურ სატრანსპორტო საშუალებებს. კერძოდ:

„82. საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე 2015 წლის 1 მაისამდე შემოყვანილი მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების მფლობელი თავისუფლდება აღნიშნულ სატრანსპორტო საშუალებაზე საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში გადასახადის გადასახდელი თანხის გადაუხდელობისათვის, საქონლის წარდგენის/ზოგადი დეკლარირების/დეკლარირების ვადის ან სატრანსპორტო საშუალების გამოცხადების ვადის დარღვევისათვის, სასაქონლო ოპერაციის პირობების დარღვევისათვის ამ კოდექსის 272-ე მუხლითა და 289-ე მუხლის პირველი, მე-17 და მე-18 ნაწილებით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობისაგან, თუ იგი 2015 წლის 1 სექტემბრამდე უზრუნველყოფს ამ მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების წარდგენასა და გაფორმებას.“

ამასთან ამავე მუხლის 83-ენაწილი ადგენს, რომ:

„83. ამ მუხლის 82-ე მუხლით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება არ ვრცელდება იმ პირზე, რომლის მიმართ საგადასახადო სამართალდარღვევებისათვის გამოყენებული საგადასახადო სანქციები ამავე მუხლის 82-ე ნაწილის ამოქმედებამდე აღსრულდა.“

აღნიშნული დამატებების შედეგად, ულმობლად დასჯილები რჩებიან ის პირები, რომლებმაც თავის დროზე გაიჭირვეს და რაღაც საშუალებების მოძიების გზით მოახერხეს დაკისრებული ჯარიმების გადახდა. ისინი კი, ვინც უპასუხისმგებლოდ მოეკიდნენ აღნიშნულ საქმეს - შეღავათიან პირობებში აღმოჩნდნენ.

სულიკო ფუტყარაძე
ბიზნესის მართვის აკადემიური დოქტორი,
ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“
სამეცნიერო საბჭოს წევრი

მირზა ფუტყარაძე
ბათუმის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დოქტორანტი

ლელა გურგენაძე
ბათუმის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დოქტორანტი